

KNOWLEDGE AND ATTITUDE ABOUT BLOOD DONATION OF VOLUNTEERS AT BLOOD TRANSFUSION CENTER OF VIET DUC HOSPITAL IN 2023

Nguyen Huu Toi^{1,2*}, Vi Quynh Hoa¹, Luong Tuan Anh¹, Do Quang Tuyen²

¹Viet Duc Hospital - 40 Trang Thi, Hoan Kiem, Hanoi, Vietnam

²Thang Long University - Nghiem Xuan Yem, Dai Kim, Hoang Mai, Hanoi, Vietnam

Received: 26/12/2023

Revised: 27/01/2024; Accepted: 20/02/2024

ABSTRACT

Objective: Describe the knowledge and attitudes about blood donation of volunteers at the Blood Transfusion Center of Viet Duc Hospital in 2023; Analyze some factors related to blood donation by volunteers.

Subject and method: Cross-sectional descriptive study combined with qualitative on 406 subjects who were voluntary blood donors at the blood transfusion center of Viet Duc Hospital from January 2023 to October 2023.

Results: 27.3% of study subjects had satisfactory knowledge about voluntary blood donation. 80.3% of study subjects had a positive attitude towards voluntary blood donation. There was a statistically significant difference between the study subjects' knowledge of voluntary blood donation and unsatisfactory knowledge of voluntary blood donation based on personal factors considered such as age, education level, and places. People who have ever volunteered to donate blood had 3.2 times more correct knowledge about blood donation than the others. The higher the number of voluntary blood donations, the higher the positive attitude score about voluntary blood donation. People with positive attitudes about voluntary blood donation had 5.8 times higher knowledge scores of voluntary blood donation than the others.

Conclusion: Research subjects' knowledge about voluntary blood donation was not good, their attitude towards voluntary blood donation was very positive; Age, education level, number of blood donations were factors related to knowledge and attitude of voluntary blood donation.

Keywords: Knowledge and attitude of voluntary blood donation; Factors related to voluntary blood donation.

---

*Corresponding author

Email address: nguyenlamtoibvvd@gmail.com

Phone number: (+84) 982 729 282

<https://doi.org/10.52163/yhc.v65i2.940>

Kiến thức, Thái độ về hiến máu của tình nguyện viên tại Trung tâm Truyền máu Bệnh viện Hữu Nghị Việt Đức năm 2023

Nguyễn Hữu Tới^{1,2*}, Vi Quỳnh Hoa¹, Lương Tuấn Anh¹, Đỗ Quang Tuyền²

¹Bệnh viện Hữu Nghị Việt Đức - 40 Tràng Thi, Hoàn Kiếm, Hà Nội, Việt Nam

²Trường đại học Thăng Long - Nghiêm Xuân Yêm, Đại Kim, Hoàng Mai, Hà Nội, Việt Nam

Ngày nhận bài: 26 tháng 12 năm 2023

Chỉnh sửa ngày: 27 tháng 01 năm 2024; Ngày duyệt đăng: 20 tháng 02 năm 2024

TÓM TẮT

Mục tiêu: Mô tả kiến thức, thái độ về hiến máu của tình nguyện viên tại Trung tâm Truyền máu bệnh viện Hữu Nghị Việt Đức năm 2023; Phân tích một số yếu tố liên quan về hiến máu của tình nguyện viên tại Trung tâm Truyền máu Bệnh viện Hữu Nghị Việt Đức năm 2023.

Đối tượng và phương pháp nghiên cứu: Nghiên cứu mô tả cắt ngang kết hợp định tính trên 406 đối tượng hiến máu tình nguyện (HMTN) tại Trung tâm truyền máu Bệnh viện Hữu Nghị Việt Đức từ tháng 1/2023 đến tháng 10/2023.

Kết quả: 27,3% ĐTNC có kiến thức đạt về HMTN. 80,3% ĐTNC có thái độ tích cực với HMTN. Có sự khác biệt có ý nghĩa thống kê giữa kiến thức đạt HMTN và không đạt về HMTN của ĐTNC trên các yếu tố cá nhân được xem xét là tuổi, trình độ học vấn và nơi ở của ĐTNC. Những người đã từng HMTN có điểm kiến thức hiến máu đúng cao gấp 3,2 lần những người chưa từng hiến máu có điểm kiến thức đúng. Số lần HMTN càng cao thì điểm thái độ tích cực về HMTN càng cao. Những người có thái độ tích cực về HMTN có điểm kiến thức đạt HMTN cao gấp 5,8 lần những người có thái độ tiêu cực có kiến thức đạt.

Kết luận: Kiến thức về hiến máu tình nguyện còn chưa tốt, thái độ đối với việc hiến máu tình nguyện rất tích cực. Độ tuổi, trình độ học vấn, nơi sống và số lần hiến máu là các yếu tố liên quan đến kiến thức và thái độ hiến máu tình nguyện.

Từ khóa: Kiến thức, thái độ hiến máu tình nguyện; yếu tố liên quan tới hiến máu tình nguyện.

*Tác giả liên hệ

Email: nguyenlamtoibvvd@gmail.com

Điện thoại: (+84) 982 729 282

<https://doi.org/10.52163/yhc.v65i2.940>

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Truyền máu là một liệu pháp điều trị rất có hiệu quả trong nhiều bệnh lý và đã góp phần hỗ trợ quan trọng trong điều trị và bảo vệ sức khỏe cộng đồng, góp phần cứu sống hàng trăm triệu người mỗi năm [1]. Xây dựng nguồn máu an toàn luôn là thách thức lớn đối với ngành truyền máu trên thế giới cũng như ở Việt Nam. Việc phát triển nguồn người hiến máu có chất lượng, an toàn và ổn định từ cộng đồng là biện pháp giúp đảm an toàn truyền máu và đáp ứng cho điều trị, cấp cứu. Bộ Y tế đã ban hành nhiều quy định về hiến máu tại Thông tư 26/2013/TT-BYT [2], Thông tư 17/2020/TT-BYT [3], và Thông tư 15/2023/TT-BYT [4]. Tại Việt Nam các nghiên cứu đa số mới chỉ tìm hiểu về kiến thức, thái độ, thực hành hiến máu tình nguyện chứ chưa có nhiều nghiên cứu đi sâu vào các yếu tố liên quan của tình nguyện viên tham gia hiến máu tình nguyện, bệnh viện Hữu Nghị Việt Đức hàng năm tiếp nhận hàng chục nghìn lượt tình nguyện viên đến hiến máu, do vậy việc tìm hiểu rõ những rào cản với người hiến máu tình nguyện tại trung tâm truyền máu bệnh viện Hữu Nghị Việt Đức là rất cần thiết để xây dựng và phát triển nguồn người hiến máu mới, duy trì người hiến máu hiện tại một cách phù hợp từ đó đạt được một nguồn cung cấp máu an toàn và ổn định. Vì những lý do đó chúng tôi tiến hành nghiên cứu này với 2 mục tiêu: 1. Mô tả kiến thức, thái độ về hiến máu của tình nguyện viên tại Trung tâm Truyền máu bệnh viện Hữu Nghị Việt Đức năm 2023; 2. Phân tích một số yếu tố liên quan về hiến máu của tình nguyện viên tại Trung tâm Truyền máu Bệnh viện Hữu Nghị Việt Đức năm 2023.

2. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

2.1. Thiết kế nghiên cứu: Nghiên cứu mô tả cắt ngang, nghiên cứu định lượng kết hợp với định tính.

2.2. Địa điểm và thời gian nghiên cứu: Từ tháng 01/2023 đến tháng 10/2023. Tại điểm hiến máu của Trung tâm Truyền máu, Bệnh viện Hữu Nghị Việt Đức.

2.3. Đối tượng nghiên cứu

Người hiến máu tình nguyện tại trung tâm truyền máu bệnh viện Hữu Nghị Việt Đức. Từ 18 tuổi đến 60 tuổi có tình trạng sức khỏe bình thường.

• Tiêu chuẩn loại trừ:

+ Gầy sút cân nhanh trên 10% cân nặng cơ thể trong 6 tháng qua.

+ Da xanh, niêm mạc nhợt nhạt, hoa mắt, chóng mặt, vã mồ hôi trộm, hạch to xuất hiện nhiều nơi, sốt, phù, ho, khó thở, tiêu chảy, xuất huyết các loại.

2.4. Cỡ mẫu, chọn mẫu:

• **Nghiên cứu định lượng:** Được tính theo công thức ước lượng tỷ lệ cho một quần thể:

$$n = Z_{(1-\alpha/2)}^2 \frac{p(1-p)}{d^2}$$

Thay các tham số vào công thức ta được cỡ mẫu tối thiểu là 383 tình nguyện viên. Trên thực tế, chúng tôi đã thu nhận 406 tình nguyện viên tham gia vào nghiên cứu.

• **Nghiên cứu định tính:** Tiến hành PVS tình nguyện viên hiến máu tới khi bão hòa thông tin, thực tế chúng tôi chọn và PVS được 7 tình nguyện viên (3 nam, 4 nữ).

2.5. Nội dung nghiên cứu

Phân định lượng bao gồm:

Thông tin cá nhân: Tuổi, giới, nghề nghiệp, nơi ở, trình độ học vấn, số lần hiến máu, kênh thông tin về hiến máu. Kiến thức, thái độ và một số yếu tố liên quan về hiến máu tình nguyện.

Tiêu chuẩn đánh giá kiến thức, thái độ:

- **Kiến thức:** Được đánh giá thông qua 11 câu hỏi. Điểm số kiến thức được tính dựa trên số đáp án đúng mà đối tượng trả lời được. Mỗi câu trả lời đúng được 1 điểm, câu trả lời sai hoặc không biết được 0 điểm. Ứng với 7 điểm trở lên được tính là kiến thức đạt. Kiến thức không đạt khi dưới 7/10 điểm.

- **Thái độ:** Sử dụng thang đo Likert để đo lường thái độ của đối tượng nghiên cứu với HMTN. Mỗi quan điểm sẽ được đánh giá theo thang đo 5 mức độ: rất không đồng ý, không đồng ý, trung lập, đồng ý và rất đồng ý. Theo đó ĐTNC có thái độ tích cực được cho 1 điểm; thái độ tiêu cực được cho 0 điểm. Nếu ĐTNC có điểm thái độ từ 7 trở lên được tính là có thái độ tích cực và nhóm có thái độ tiêu cực là dưới 7 điểm.

Phân định tính:

Các phản ứng sức khỏe khi tham gia hiến máu. Từ áp lực xã hội và những kỳ vọng chuẩn mực của người

khác. Trải nghiệm trong lần hiến máu trước đó. Số lần hiến máu trong quá khứ.

2.6. Kỹ thuật, công cụ và quy trình thu thập số liệu

Nghiên cứu định lượng:

Bước 1: Xây dựng, thử nghiệm và hoàn thiện công cụ nghiên cứu. Bước 2: Tập huấn công cụ nghiên cứu. Bước 3: Tiến hành điều tra. Bước 4: Giám sát về chất lượng phiếu điều tra.

Nghiên cứu định tính:

Sàng lọc những tình nguyện viên đủ tiêu chuẩn để phỏng vấn sâu, sử dụng bảng câu hỏi bán cấu trúc hướng dẫn phỏng vấn sâu. Các cuộc phỏng vấn được xin phép ghi âm.

2.7. Xử lý và phân tích số liệu

• *Số liệu định lượng:* Số liệu được nhập, phân tích bằng phần mềm SPSS 20.0. Sử dụng các thuật toán thống kê y học cơ bản: tính giá trị trung bình, tính tỷ lệ %. Sử dụng test khi bình phương (χ^2) để so sánh sự khác biệt giữa các nhóm, tính OR và 95%CI.

• *Số liệu định tính:* Mã hoá và sắp xếp các thông tin theo chủ đề nghiên cứu. Sau đó thông tin này được nhóm lại và tổng hợp rút ra kết luận có kèm theo trích dẫn tiêu biểu.

2.8. Đạo đức nghiên cứu

- Kết quả nghiên cứu chỉ sử dụng cho mục đích nghiên cứu và chăm sóc sức khỏe cộng đồng.

- Mọi thông tin về đối tượng nghiên cứu sẽ được giữ bí mật.

- Đối tượng tham gia nghiên cứu được thông báo về mục đích nghiên cứu.

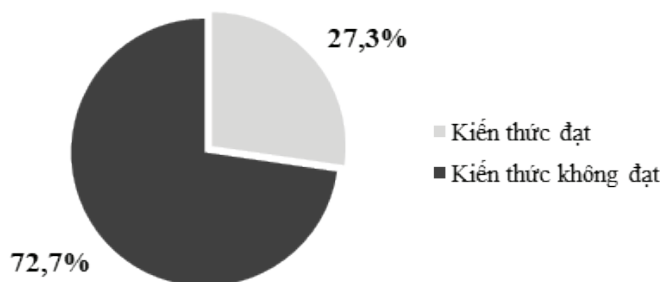
- Chỉ thu nhận những đối tượng đồng ý tham gia nghiên cứu.

- Trong quá trình nghiên cứu, đối tượng được tư vấn giáo dục sức khỏe trong trường hợp cần thiết.

3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

3.1. Kiến thức, thái độ về hiến máu tình nguyện

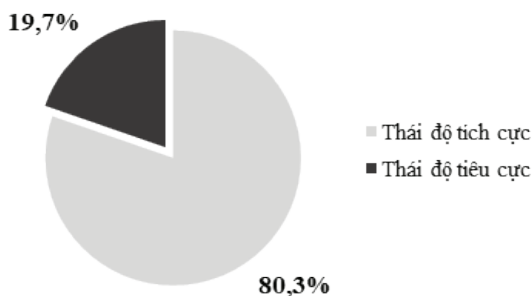
Biểu đồ 3.1. Phân nhóm kiến thức về HMTN của ĐTNC (n =406)

Có 27,3% ĐTNC có kiến thức đạt (111/406 đối tượng). Kết quả phỏng vấn sâu 07 tình nguyện viên cũng cho thấy nhiều tình nguyện viên cũng không có kiến thức đúng về khoảng cách giữa các lần hiến máu, điều kiện đủ tiêu chuẩn hiến máu: “Tôi thì chưa đi HM lần nào nên tôi chưa biết rõ bao tháng sau HM thì HM

nhắc lại được. Tôi cũng không biết, tại vì tôi thấy đủ sức khỏe thì tôi đi HM thôi, độ tuổi tham gia HM thì tôi không rõ. Gia đình tôi không có kiến thức về HM, chúng tôi ít tiếp cận với thông tin trên đài báo nên chưa được tuyên truyền sâu về vấn đề HM này”, Anh ĐVH, 25 tuổi, Bắc Giang.

Biểu đồ 3.2. Phân nhóm thái độ về HMTN của ĐTNC (n = 406)

Có 80,3% ĐTNC có thái độ tích cực với HMTN (326/406 đối tượng). Kết quả phỏng vấn sâu 07 tình nguyện viên cũng cho thấy về thái độ của đối tượng nghiên cứu với HMTN thì những người chưa từng HMTN và cả những người đã từng HMTN đều có thái độ rất tích cực với HMTN: “Quan điểm của tôi, tôi thấy HMND thì góp 1 chút công sức cho những mảnh đời không may còn cấp cứu không có máu để điều trị ở bệnh viện. HM là 1

việc tốt, tôi sẵn sàng tham gia HM và tiếp tục tham gia HM nhắc lại, tôi sẽ vận động người thân tham gia HM. HMTN đúng là có nhiều lợi ích với sức khỏe, nếu như được 1 lần nữa HM em vẫn tiếp tục HM”.

TNV, nữ, 38 tuổi, Quảng Ninh.

3.2. Mối liên quan kiến thức, thái độ hiến máu tình nguyện

Bảng 3.1. Mối liên quan giữa yếu tố cá nhân với kiến thức hiến máu (n=406)

Đặc điểm		Kiến thức		Tổng	OR** (KTC 95%)	P*
		Không đạt n=295 (%)	Đạt n =111 (%)			
Tuổi		Kiến thức đúng về HMTN = 7,4 -0,42* tuổi (***)				0,001
TĐHV	Dưới Trung cấp	190 (64,4)	38 (34,2)	228 (56,2)	3,4 [2,1-5,5]	0,000
	Trung cấp trở lên	105 (35,6)	73 (65,8)	178 (43,8)		
Nơi ở	Thành thị	119 (40,3)	60 (54,1)	179 (44,1)	0,6 [0,4-0,9]	0,04
	Nông thôn	159 (53,9)	46 (41,4)	205 (50,5)		
	Miền núi	17 (5,8)	5 (4,5)	22 (5,2)		
Số lần HM	Chưa HM	189 (64,1)	39 (35,1)	228 (56,2)	3,2 [2,0-5,1]	0,000
	Đã từng HM	106 (35,9)	72 (64,9)	178 (43,8)		
Mô hình hồi quy tuyến tính giữa mối liên quan số lần HM với điểm kiến thức HM		Kiến thức đúng về HMTN = 5,3 +0,463*số lần hiến máu (p=0,000) (***)				

*Chi Square test; **Odds Ratio test; ***Logistic

Có sự khác biệt có ý nghĩa thống kê với $p < 0,05$ giữa kiến thức đạt HMTN và không đạt về HMTN của ĐTNC ở mỗi nhóm trên các yếu tố cá nhân được xem xét là tuổi, trình độ học vấn và nơi ở của ĐTNC.

Những người đã từng HM có điểm kiến thức HM đúng cao gấp 3,2 lần những người chưa từng HM có điểm kiến thức HM đúng. Kiến thức đúng về HMTN = 5,3 +0,463*số lần hiến máu (p=0,000). Như vậy có sự đồng biến, nghĩa là số lần HMTN càng cao thì điểm kiến thức đúng về HMTN càng cao.

Bảng 3.2. Mối liên quan giữa số lần HM với thái độ hiến máu (n=406)

Số lần HM		Thái độ		Tổng	OR** (KTC 95%)	p*
		Tiêu cực n=80 (%)	Tích cực n=326 (%)			
Số lần HM	Chưa HM	52 (65,0)	176 (54,0)	228 (56,2)	1,58 [0,9-2,9]	0,075
	Đã từng HM	28 (35,0)	150 (46,0)	178 (43,8)		
Mô hình hồi quy tuyến tính giữa mối liên quan số lần HM với điểm thái độ HMTN		Thái độ tích cực về HMTN = 9,471 + 0,183*số lần HM (p=0,000) (***)				

*Chi Square test; **Odds Ratio test; ***Logistic (p=0,000). Như vậy có sự đồng biến, nghĩa là số lần HM TN càng cao thì điểm thái độ tích cực về HMTN càng cao.

Bảng 3.3. Mối liên quan giữa kiến thức và thái độ hiến máu

KT	Chưa đạt		Đạt		Tổng	OR** 95%CI	p*
	SL	%	SL	%			
Tiêu cực	74	25,1	6	5,4	80 (19,7)	5,8 [2,4-13,0]	0,000
Tích cực	221	74,9	105	94,6	326 (80,3)		
Tổng	295	100,0	111	100,0	406 (100,0)		

*Chi Square test; **Odds Ratio test

Có sự liên quan có ý nghĩa thống kê giữa thái độ và kiến thức HMTN, cụ thể những người có thái độ tích cực về HMTN có điểm kiến thức đạt HMTN cao gấp 5,8 lần những người có thái độ tiêu cực có kiến thức đạt (p<0,05).

4. BÀN LUẬN

4.1. Kiến thức, thái độ của tình nguyện viên hiến máu

Có 27,3% ĐTNCC có kiến thức chưa đạt (111/406 đối tượng) và 72,7% ĐTNCC có kiến thức không đạt về HMTN. Kết quả này thấp hơn nghiên cứu của Đào Thị Hồng Hạnh với đánh giá kiến thức chung về HMTN của ĐTNCC cho thấy 56,0% ĐTNCC có kiến thức đầy đủ, 44% ĐTNCC có kiến thức chưa đạt [5]. Kết quả về kiến thức này cũng thấp hơn nghiên cứu của Trần Minh Dũng với tỷ lệ nhận thức đúng chiếm 41,4% [6]. Đánh giá tổng quan kiến thức của ĐTNCC học sinh viên tại Chương Mỹ, Hà Nội của Ngô Mạnh Quân [7] chỉ có 30,7% đạt mức nhận thức tốt và 69,3% nhận thức hạn

chế, cao hơn một chút so với kiến thức tổng của ĐTNCC của chúng tôi. Như vậy hiểu biết của ĐTNCC về các thông tin cơ bản vẫn còn chưa tốt hoặc chưa hiểu chính xác. Những kết quả trên không chênh lệch so với nghiên cứu của tác giả Ngô Mạnh Quân, mặc dù khoảng cách thời gian khá lớn nhưng hiểu biết không tăng lên có thể lý giải là do công tác tuyên truyền vận động không tập trung đến đối tượng này (là đối tượng chưa đủ tuổi tham gia hiến máu) nên dẫn đến việc họ có nhận thức, hiểu biết còn hạn chế. Nghiên cứu của Nguyễn Thị Hằng và cộng sự năm 2020 lại cho kết quả tỷ lệ kiến thức đúng về HMTN của ĐTNCC rất tốt, cụ thể: Với những câu hỏi phổ biến về hiến máu tình nguyện, gần như các ĐTNCC đều biết người nhiễm viêm gan B hoặc viêm gan C không thể tham gia hiến máu (96,3%); hiến máu tốt cho sức khỏe (90%); cân nặng tối thiểu có thể tham gia hiến máu (87,6%); khoảng cách tối thiểu giữa 2 lần hiến máu toàn phần (82,3%); nhóm máu phổ biến theo hệ ABO tại Việt Nam (77,4%). Tuy nhiên, vẫn còn gần 40% ĐTNCC không biết độ tuổi có thể tham gia hiến máu tình nguyện; 30,5% ĐTNCC không biết chính xác về thể tích máu thường được hiến ở nước ta hiện nay; 23,1% ĐTNCC cho rằng người hiến máu có nguy cơ bị

nhằm các bệnh lây truyền qua đường máu khi tham gia hiến máu. Kết quả của chúng tôi cũng thấp hơn so với nghiên cứu của tác giả Uma S ở Ấn độ biết độ tuổi thích hợp tham gia hiến máu (86,7%); số lần hiến máu trong 1 năm (85,4%) [8]. Thông tin từ các cuộc phỏng vấn sâu về hiểu biết của đối tượng nghiên cứu với HMTN thì những người chưa từng HMTN hầu như không có kiến thức về HMTN, thậm chí ĐTNC đã từng hiến máu nhiều lần cũng không biết chính xác yêu cầu cân nặng, độ tuổi HM theo quy định. Điều này lý giải rất hợp lý cho tỉ lệ 27,3% ĐTNC có kiến thức đúng về HMTN.

Có 80,3% ĐTNC có thái độ tích cực với HMTN (326/406 đối tượng) và 19,7% ĐTNC có thái độ không tích cực về HMTN. Tỷ lệ này cao hơn tỷ lệ trong nghiên cứu của Đào Thị Hồng Hạnh, 75,8% ĐTNC có thái độ ủng hộ, 24,2% có thái độ không ủng hộ [5]. Tỷ lệ này tương đồng với nghiên cứu của Mishra với 81,4% [9]. Thấp hơn nghiên cứu của Phạm Văn Trường năm 2021 tại trường Hậu Cần cho kết quả đánh giá thái độ với hiến máu tình nguyện của đối tượng nghiên cứu, có đến 97,5% đối tượng có thái độ ủng hộ [10]. Theo Thuyết Dự định Hành vi (Theory of Planned Behavior) của tác giả Ajzen, những kiến thức và chủ quan cá nhân trong việc tìm hiểu thông tin sẽ định hướng dự định hành vi của đối tượng trong tương lai [11]. Tìm hiểu những yếu tố liên quan tới nhận thức và thái độ của ĐTNC đối với HMTN trong nghiên cứu của mình, tác giả Ngô Mạnh Quân cho thấy kết quả tương tự nghiên cứu của chúng tôi, tỷ lệ những ĐTNC đã từng tìm hiểu thông tin HMTN thì có nhận thức tốt (43%) cao hơn so với nhóm chưa từng tìm hiểu (24,8%). Tương tự với tỷ lệ ĐTNC có thái độ ủng hộ người thân, bạn bè hiến máu và sẵn sàng tham gia hiến máu trong tương lai. Những sự khác biệt này có ý nghĩa thống kê với $p < 0,05$. Có thể thấy hoạt động tình nguyện sẽ giúp cho cộng đồng định hướng trong nhận thức, thái độ, ý thức xã hội, họ càng hoạt động tình nguyện sẽ hình thành thói quen hay ý thức trách nhiệm xã hội tốt, hình thành ý thức về việc chia sẻ khó khăn, tương thân tương ái về sau. Tương tự với hoạt động hiến máu, khi người tham gia hiến máu đã hiến máu 1 lần thì xu hướng tiếp tục tham gia hiến máu nhắc lại vì cộng đồng có tỷ lệ càng cao, hành vi này sẽ còn được duy trì lâu dài. Đặc biệt với những người hiến máu được tư vấn tốt sẽ thái độ tích cực và có khả năng lặp lại hành vi hiến máu nhiều lần trong những năm tiếp theo. Thông tin từ các cuộc phỏng vấn sâu về thái độ của đối tượng nghiên cứu với HMTN thì những người chưa từng HMTN và cả những người

đã từng HMTN đều có thái độ rất tích cực với HMTN. Điều này lý giải rất hợp lý cho tỉ lệ 80,3% ĐTNC có thái độ tích cực với HMTN.

4.2. Một số yếu tố liên quan tới kiến thức, thái độ hiến máu tình nguyện

Nghiên cứu của chúng tôi cho thấy được mối liên quan có ý nghĩa thống kê giữa thái độ và kiến thức HMTN của ĐTNC. Nghiên cứu của Ngô Mạnh Quân [7] và Đào Thị Hồng Hạnh [5] cũng tìm thấy mối quan hệ có ý nghĩa thống kê giữa kiến thức và thái độ của ĐTNC. Tương tự kết quả nghiên cứu này, trong nghiên cứu của tác giả Hoàng Văn Phóng năm 2017 [12] trong nghiên cứu về nhận thức, thái độ HM cho thấy các yếu tố ảnh hưởng đến thái độ sẵn sàng đăng ký HMTN ở nhóm lứa tuổi 18-34 có tỷ lệ sẵn sàng đăng ký HMTN cao hơn nhóm lứa tuổi 35-50 (72,3% và 52,2%).

Nghiên cứu của chúng tôi tìm ra được có sự khác biệt có ý nghĩa thống kê giữa kiến thức đạt HMTN và không đạt về HMTN của ĐTNC ở mỗi nhóm trên các yếu tố cá nhân được xem xét là tuổi, trình độ học vấn và nơi ở của ĐTNC. Kết quả này về mối liên hệ giữa trình độ học vấn với kiến thức HMTN tương đồng với nghiên cứu của Đào Thị Hồng Hạnh cho thấy người có trình độ học vấn dưới trung học phổ thông có kiến thức chưa đầy đủ cao gấp 2,28 lần từ trung học phổ thông [5], tuy nhiên trong nghiên cứu chúng tôi thấy có sự khác biệt ở nhóm trình độ từ Trung cấp/CĐ/ĐH trở lên so với nhóm còn lại. Nghiên cứu của Kedir Urgesa về kiến thức, thái độ, thực hành hiến máu tình nguyện của người dân thị trấn Harar, Đông Ethiopia năm 2017 cũng tìm được mối quan hệ giữa trình độ học vấn và kiến thức HMTN [13]. Trong nghiên cứu của Uma S cũng tìm ra mối quan hệ giữa trình độ học vấn và kiến thức của ĐTNC [8]. Kết quả trên được giải thích do những nhóm đối tượng nghiên cứu có trình độ học vấn cao, có cơ hội tiếp cận thông tin qua nhiều kênh khác nhau, đồng thời bản thân các đối tượng đã trải nghiệm hoặc được biết về hoạt động HM. Kết quả này cũng phù hợp với nghiên cứu của Ngô Mạnh Quân và cộng sự [14], và của Hoàng Văn Phóng và cộng sự [12].

5. KẾT LUẬN

Kiến thức HMTN của ĐTNC chưa tốt với chỉ 27,3% ĐTNC có kiến thức đạt về hiến máu, tuổi, trình độ học vấn, nơi ở, số lần HM là các yếu tố liên quan tới kiến thức HMTN của ĐTNC, do đó cần đẩy mạnh hơn công

tác truyền thông HMTN. Trong khi đó nghiên cứu cho kết quả thái độ HMTN của ĐTNCC rất tích cực, các yếu tố liên quan tới thái độ HMTN của ĐTNCC là tuổi, số lần HM, kiến thức HMTN.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] World Health Organization (WHO), Guidelines Approved by the Guidelines Review Committee. Towards 100% Voluntary Blood Donation: A Global Framework for Action. Geneva: World Health Organization, 2020.
- [2] Bộ Y tế, Thông tư số 26/2013/TT-BYT ngày 16 tháng 9 năm 2013 về “Hướng dẫn hoạt động truyền máu”, 2013.
- [3] Bộ Y tế, Thông tư 17/2020/TT-BYT Quy định giá tối đa và chi phí phục vụ cho việc xác định giá một đơn vị máu toàn phần, chế phẩm máu đạt tiêu chuẩn, 2020.
- [4] Bộ Y tế, Thông tư 15/2023/TT-BYT Quy định giá tối đa và chi phí phục vụ cho việc xác định giá một đơn vị máu toàn phần, chế phẩm máu đạt tiêu chuẩn, 2023.
- [5] Đào Thị Hồng Hạnh, Kiến thức, thái độ, thực hành về hiến máu tình nguyện của người đến hiến máu tại tỉnh Quảng Ninh, năm 2019 và một số yếu tố liên quan, Luận văn thạc sĩ, Trường Đại học Thăng Long, Hà Nội, 2019.
- [6] Trần Minh Dũng và cộng sự, Thực trạng hiến máu tình nguyện và kiến thức, thái độ thực hành của học sinh, sinh viên Trường Cao đẳng Y tế Hà Nam năm 2015, Luận văn thạc sĩ Y tế công cộng, Đại học Y Dược Thái Bình, 2016.
- [7] Ngô Mạnh Quân và cộng sự, Khảo sát hiểu biết, thái độ của học sinh về hiến máu tình nguyện tại trường trung học phổ thông Chương Mỹ A, huyện Chương Mỹ, Hà Nội năm 2017, Hội nghị Huyết học truyền máu phía Nam mở rộng lần thứ 4 năm 2017, 2017.
- [8] Uma S et al., The KAP study led to voluntary blood donations by volunteers in Chennai, India, J Clin Diagn Res; 7(6), 2013, p. 1043-46.
- [9] Sachdev S, Mishra SK, Marwaha N et al., Study of knowledge and attitude among college-going students toward voluntary blood donation from north India, J Blood Med, 7:19-26, 2016, doi: 10.2147/JBM.S91088. PMID: 27051326; PMCID: PMC4803259.
- [10] Phạm Văn Trường và cộng sự, Thực trạng kiến thức và thái độ về HMTN của sinh viên trường CĐ Hậu Cần 1 và một số yếu tố liên quan năm 2021, Tạp chí Y dược lâm sàng 108, 29 tháng 7 năm 2022.
- [11] Ajzen I, The theory of planned behavior, Organizational behavior and human decision processes, 50(2), 1991, p. 179-211. [https://doi.org/10.1016/0749-5978\(91\)90020-T](https://doi.org/10.1016/0749-5978(91)90020-T)
- [12] Hoàng Văn Phóng, Nghiên cứu nhận thức, thái độ thực hành về hiến máu dự bị của người dân huyện đảo Cát Hải và Bạch Long Vĩ Thành phố Hải Phòng năm 2017, Tạp chí Y học cộng đồng, 5, 2017, tr. 16-20.
- [13] Kedir U, KAP regarding voluntary blood among adult residents of Harar town, Eastern Ethiopia, J Blood Med; 8, 2017, p. 13-20.
- [14] Ngô Mạnh Quân và cộng sự, Những yếu tố rào cản đối với hành vi hiến máu nhắc lại của sinh viên năm cuối một số trường đại học tại Hà Nội, Tạp chí Y học Việt Nam, Số đặc biệt, 2016

